

УДК 616.379-008.64+612.349.8-[477]

©М. І. Швед, Н. В. Пасечко, Л. В. Наумова, Ю. В. Бойко, І. В. Сов'як
Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІНСУЛІНІВ ФІРМИ ЗАТ "ІНДАР" У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІНСУЛІНІВ ФІРМИ ЗАТ "ІНДАР" У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ – У роботі досліджено рівень глікованого гемоглобіну серед пацієнтів Тернопільської області, які страждали від цукрового діабету 1 і 2 типів. Показано, що ступінь компенсації хворих на цукровий діабет залишається незадовільним у більшості хворих. Найкращу компенсацію виявлено у жінок дітородного віку, які здебільшого були мотивовані плановою вагітністю. Показано, що середній рівень глікованого гемоглобіну серед пацієнтів Тернопільської області склав 10,11 %. Компенсованими виявилися 3,9 % хворих, субкомпенсованими – 14,7 %, некомпенсованими – 81,4 % пацієнтів відповідно.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИНСУЛИНОВ ФИРМЫ ЗАТ "ИНДАР" В ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ – В работе проведена оценка уровня гликированного гемоглобина у пациентов с сахарным диабетом 1 и 2 типов в Тернопольской области. Показано, что степень компенсации больных сахарным диабетом 1 и 2 типов в Тернопольской области остается неудовлетворительным у большинства больных. Наилучшую компенсацию выявлено у женщин детородного возраста (до 30 лет), которые были мотивированы плановой беременностью. Показано, что средний уровень гликированного гемоглобина по Тернопольской области составил 10,11 %. Компенсированными оказались 3,9 % больных, субкомпенсированными 14,7 %, некомпенсированными – 81,4 % пациентов соответственно.

EXPERIENCE OF INSULIN APPLICATION OF CJSC COMPANY "INDAR" IN TERNOPIIL REGION – The purpose of the study was to identify the level of hemoglobin A1c (HbA1c) in patients with diabetes mellitus in Ternopil region. There was not found relationships between stage of compensation and type of used insulin. The best compensation was revealed among women (up to 30 years old), who planned pregnancy.

It was shown that average level of HbA1c is 10,11 % in Ternopil region. 3,9 % of patients were compensated, 14,7 % of diabetics were subcompensated and 81,4 % were decompensated.

Ключові слова: глікований гемоглобін, цукровий діабет, ступінь компенсації.

Ключевые слова: гликированный гемоглобин, сахарный диабет, степень компенсации.

Key words: hemoglobinA1c, diabetes mellitus, stage of compensation.

ВСТУП Історія такого захворювання як цукровий діабет сягає сво м корінням ще III століття до н. е. Ті, у кого виявляли цукровий діабет, були приречені на смерть. На сьогодні доведено, що прогресування хвороби та виникнення ускладнень цукрового діабету (як гострих так і хронічних), в першу чергу, залежить від цільових параметрів компенсації даного захворювання. Найбільш об'єктивним і довготерміновим показником ступеня компенсації цукрового діабету є глікований гемоглобін (HbA1c). У здорових людей він становить 4–6 % від загальної кількості гемоглобіну.

Метою дослідження стало вивчення ефективності інсулінів фірми ЗАТ "Індар" за показниками ступеня HbA1c у пацієнтів із цукровим діабетом 1 та 2 типів у м. Тернополі й Тернопільській області.

У м. Тернополі та Тернопільській області нами обстежено 102 пацієнти на цукровий діабет (50 жінок та 52 чоловіки), які отримували інсуліни фірми

ЗАТ "Індар". Від цукрового діабету 1 типу страждало 70 осіб (29 жінок та 41 чоловік), 2 типу – 32 особи (17 жінок та 15 чоловіків). Кількісне співвідношення обстежуваних хворих: міських жителів – 14 осіб, сільських – 88 осіб. Стаж діабету від 1 до 27 років.

Серед міських жителів кількість обстежених хворих, які належали до Першо міської поліклініки, становила 4 особи, до Друго – 6 осіб, до Третьо – 4 особи. Серед сільських жителів обстежували пацієнтів Козівського району – 12 осіб, Бережанського – 16 осіб, Підволочиського – 19 осіб, Збарзького – 3 осіб, Тербовлянського – 10 осіб, Буцацького – 6 осіб, Чортківського – 10 осіб, Заліщицького – 2 особи, Монастирського – 10 осіб.

Всіх обстежуваних відповідно до вікової категорії було поділено на три групи. Першу групу склали особи віком 17–30 років, другу – віком 31–50 років, третю – старше 50 років.

Серед осіб, які страждали від цукрового діабету 1 типу, у першій віковій групі обстежено 11 осіб, у другій – 39 пацієнтів, у третій – 20 осіб відповідно. Серед осіб, що страждали від цукрового діабету 2 типу у другій віковій категорії обстежено 11 осіб, а в третій – 21 особа відповідно.

З метою довготривалого моніторингу за перебігом і контролем лікування хворих на цукровий діабет проводили визначення рівня глікованого гемоглобіну [1, 2, 3]. Для цього здійснювався забір капілярно крові з пальця. Аналіз проводили у зручний для пацієнтів час, з використанням портативного апарату i-chroma з набором тест-смужок та реактивами цієї ж фірми.

У зв'язку з тим, що у дослідженні взяло участь 40,2 % пацієнтів старше 50 років, показником компенсації цукрового діабету були наступні критерії: HbA1c до 7,0 % – добра компенсація, 7,0–8,0 % – задовільна, вище 8,0 % – незадовільна [4].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА Х ОБГОВОРЕННЯ Після визначення показників глікованого гемоглобіну у хворих на цукровий діабет 1 та 2 типів, які отримували інсулін фірми ЗАТ "Індар", отримано наступні результати. Середній показник глікованого гемоглобіну серед пацієнтів Першо міської поліклініки становив $(9,76 \pm 0,96)$ %, Друго – $(9,28 \pm 1,27)$ %, Третьо – $(8,56 \pm 1,7)$ % відповідно. Середній показник глікованого гемоглобіну в пацієнтів на цукровий діабет у м. Тернополі становив $(9,2 \pm 0,1)$ %. У пацієнтів Козівського району даний показник становив $(8,64 \pm 0,34)$ %; Бережанського – $(9,06 \pm 0,29)$ %; Підволочиського – $(10,82 \pm 0,96)$ %; Збарзького – $(8,2 \pm 0,94)$ %; Тербовлянського – $(10,7 \pm 1,2)$ %; Буцацького – $(11,4 \pm 0,3)$ %; Чортківського – $(10,09 \pm 0,1)$ %; Заліщицького $(12,8 \pm 1,4)$ %; Монастирського – $(12,04 \pm 0,98)$ % відповідно. Середній рівень HbA1c у пацієнтів Тернопільської області, хворих на цукровий діабет 1 і 2 типів, склав 10,11 %.

Проведено визначення глікованого гемоглобіну щодо статі. Виявлено, що показники глікованого гемоглобіну серед жінок вищий, ніж у чоловіків. Так, пацієнтки віком до 30 років, з цукровим діабетом 1 типу, які отримували хумодар Р і хумодар В, мали середнє значення HbA1c ($9,7 \pm 0,79$) %. У другій групі (вік 31–50 років) – ($11,8 \pm 1,28$) %, у третій групі (вікова категорія старше 50 років) цей показник становив ($11,5 \pm 0,97$) % відповідно. Середній показник HbA1c серед всіх обстежених жінок, які страждали від цукрового діабету 1 типу, становив 11,0 %.

Серед чоловіків, які страждали від цукрового діабету 1 типу першо вікової групи (17–30 років), ті, які отримували хумодар Р та хумодар В, рівень HbA1c становив ($11,6 \pm 0,87$) %. У другій групі (вік 31–50 років) – ($8,9 \pm 0,98$) %, а в третій групі (старше 50 років) – ($8,9 \pm 1,65$) % відповідно. Середній рівень HbA1c у обстежуваних чоловіків з цукровим діабетом 1 типу становив 9,8 %.

Крім пацієнтів, які страждали від цукрового діабету 1 типу, нами обстежено 32 пацієнти з цукровим діабетом 2 типу, які отримували інсулінотерапію. Серед обстежуваних всі пацієнти отримували інсулін фірми “Індар” (причому 12 хворих отримували традиційну інсулінотерапію). Середнє значення глікованого гемоглобіну у хворих на цукровий діабет 2 типу серед жінок було ($9,6 \pm 1,23$) %, а серед чоловіків – ($9,6 \pm 1,76$) % відповідно.

Пацієнти, які отримували традиційну інсулінотерапію хумодаром В, мали середнє значення глікованого гемоглобіну ($9,12 \pm 1,76$) %. Ті пацієнти, які знаходились на інтенсивній інсулінотерапії і отримували хумодар Р та хумодар В, мали HbA1c ($9,8 \pm 0,13$) %.

Аналізуючи отримані дані у Тернопільській області, можна зробити невтішні підсумки щодо рівня компенсації хворих на цукровий діабет 1 та 2 типів, які отримували інсулінотерапію.

Серед обстежуваних хворих компенсованими виявилися 4 осіб, субкомпенсованими – 15, некомпенсованими – 83. У відсотковому співвідношенні

кількість пацієнтів з HbA1c до 7 % становила 3,9 %, з HbA1c від 7,0 до 8,0 – 14,7 %, з HbA1c вище 8,0 – 81,4 % відповідно.

Узагальнюючи проведені дослідження, можна зробити висновок, що компенсація цукрового діабету 1 та 2 типів визначається не стільки видом використовуваного інсуліну, як ретельністю пацієнтів щодо виконання лікарських призначень та комплаєнсом лікар-пацієнт.

ВИСНОВКИ 1. У Тернопільській області 50 % хворих на цукровий діабет, які отримують інсулінотерапію, знаходяться на інсулінах фірми ЗАТ “Індар”.

2. Середній показник HbA1c у Тернопільській області склав 10,11 %, зокрема у м. Тернополі – 9,2 %.

3. Найкращу компенсацію цукрового діабету серед жінок відмічено у молодих осіб віком до 30 років, які здебільшого були мотивовані плановою вагітністю. Серед чоловіків найкраще компенсованими виявилися пацієнти вікової категорії 30–50 років, у яких показники глікованого гемоглобіну до 7 % відмічено у 7,8 % обстежуваних пацієнтів.

4. Пацієнти старшої вікової групи (старше 50 років), які отримували традиційну схему інсулінотерапії інсулінами фірми ЗАТ “Індар”, виявилися краще компенсованими ніж пацієнти, які знаходились на інтенсивній схемі інсулінотерапії.

5. Ступінь компенсації цукрового діабету практично не залежав від виду призначеного інсуліну, а значною мірою визначався комплаєнсом пацієнт-лікар.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алгоритмы специализированной медицинской помощи больным сахарным диабетом; под ред. И. И. Дедова, М. В. Шестаковой. – Медицина, 2007. – 112 с.
2. Балаболкин М. И. Новые аспекты действия глимепирида у больных сахарным диабетом 2-го типа / М. И. Балаболкин, Е. М. Клебанова, В. М. Креминская // Міжнародний ендокринологічний журнал. – 2010. – 2(26). – С. 45–52.
3. Ендокринологія; за ред. проф. П. М. Боднара. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 464 с.
4. ADVANCE collaborative group // NEJM. – 2008. N. Engl J. Med. – 2008. – Vol. 358. – P. 2560–2572.

Отримано 15.03.11